

Komplex problémamegoldást igénylő feladatokkal tűzdeljük meg a témazáró dolgozatokat, vagy ezek inkább maradjanak csak az egyéb feladatok körében? Várható-e, hogy valaki, esetünkben a diák, egy 45 perces dolgozat időkorlátja alatt gondolkodjon komplexen? Ha igen, milyen mértékben? Jogos-e ezt elvárni a különböző mérések esetében, mint a már említett PISA mérések, de a hazai kompetenciamérések esetében is? A tanárkollegáknak ezekről a mérésekről is tájékozódni lehet (sőt kell). A következő webcím használható: <http://www.sulinova.hu> weblapon belül kell az Értékelési Központra menni, vagy közvetlenül: <http://www.sulinova.hu/index.php?sess=&alsite=27> címet beírni.

Azt gondoljuk, hogy e mérések „filozófiája”, szemléletmódja vissza kell, hogy hasson magára az oktatási folyamatra, és ezen belül a számonkérésre is. A kompetenciamérések esetében a feladatlapokon kitűzött feladatok példákat mutatnak a tanárok számára arra, hogy mit tart napjainkban fontosnak az oktatáspolitikai, illetve valójában az Európai Unió, vagy inkább mai bonyolult világunk. Tehát kérdésünkre a válasz igen, a 45 perces dolgozatoknak is kell tartalmazniuk az ismeretek komplex

alkalmazását igénylő feladatokat! De ehhez természetesen a tananyag feldolgozásának is e szemléletben kell történnie!

Azonban azt sem szabad elhallgatni, hogy a mai helyzetben nehéz megújulást várni a tanároktól, hogy lényeges szemléleti (fogalmi) váltáson menjenek keresztül, rendszeresen tovább képezzék magukat, pedig erre óriási szüksége lenne a felnövekvő nemzedéknek, hogy ténylegesen meg tudják majd állni a helyüket a rájuk váró globalizált világban. A tanárok relatív érdektelensége, melybe valószínűleg a bizonytalanság érzése kergeti őket, érződik a különböző továbbképzési programok látogatottságán. A kötelező óraszámok megemelése, az osztálylétszámok megemelése is mind olyan intézkedések, melyek a szükséges modernizációs folyamatok ellen hatnak! Lehet, hogy ezek rövid távon költséghatékony intézkedéseknek látszanak, de nem biztos, hogy hosszú távon is kifizetődők lesznek!

Molnár Gyöngyvér (2006): *Tudástranszfer és komplex problémamegoldás*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.

Radnóti Katalin

ELTE, TTK, Fizikai Intézet

Iskolakultúra 1991–2005

A magyar neveléstudományi szaklapok között az egyik legismertebb a közel két évtizedes múlttal rendelkező Iskolakultúra című folyóirat.

Széles körben való népszerűségének egyik kulcsa színes tartalmi palettája, mely a neveléstudomány legfrissebb kutatási eredményeitől az oktatásügyet érintő aktuális kérdéseken át az iskolai művészeti nevelésben segítséget nyújtó szépirodalmi alkotásokig terjed. A tudományos vagy irodalmi szempontból minőségi írásokat értékelő olvasó, legyen az társadalomkutató, pedagógus, irodalmár vagy művelődéstörténész, talál benne ön maga számára izgalmas, érdekes olvasnivalót.

Ahavonta megjelenő folyóirat mellett 1998 óta Iskolakultúra-könyvek is gazdagítják a hazai szakirodalmat. A sokféleség a könyvek témái között is jelen van, számos tudományterületet érintenek. Szociológiai kérdéseket dolgoz fel például

Kamarás István (1998) a krisnások magyarországi helyzetét tanulmányozó művében, vagy az Andor Mihály (2001) szerkesztésében megjelent Romák és oktatás kötet. Művészet-, kultúrtörténeti alkotás Gécz János (2003) Rózsahagyományok című könyve. A

pedagógiához szorosabban kapcsolódó tantárgyi szakmódszertannal foglalkozik Takács Violának (2000) a Galois-gráfokkal, Bárdos Jenőnek (2004) a nyelvpedagógiával foglalkozó alkotása. Az oktatásügy aktuális kérdéseit tárgyalják Kocsis Mihály (2003) A tanárképzés megítélése, és Kamarás István (2005) Oktatásügy című kötetek. Neveléstörténeti műveket is találhatunk az Iskolakultúra könyvek között, ilyen például Kéri Katalinnak (2002) a középkori iszlám neveléssel és Pukánszky Bélának (2005) a 19. századi gyermekszemlélettel foglalkozó könyve. Az itt említettek csupán ízelítőt kívánnak adni a 30 kötet színes témájából.

Az Iskolakultúra gondozásában 2006-ban a 31. könyv került ki a nyomdából Géczi János: Az iskola kultúrája: nevelés és tudomány címmel. A könyv a folyóirat múltját és kiadásának körülményeit, tartalmi színességét mutatja be. Felépítésében kronologikus, azaz a lap előzményeinek bemutatása után az első, 1991-es évvel kezdve 2005-ig évek szerint tagolódik fejezetekre a könyv. Az időbeni linearitás szerkesztési elve nem akadályozza meg a szerzőt abban, hogy szükség esetén kitérjen az évfolyamok monoton bemutatásából és akár a lap szerkesztésével kapcsolatos, akár a kor neveléstudományi közéletét érintő kérdéseket tárgyaljon. Egy színes olvasnivalót vehetünk így kézbe,

melyből csak néhány részletet említek a következőkben.

Az első évek fejezeteiből megismerhetjük a folyóirat jellegét, a szerkesztőség összeállítását, a rovatok, a rovatvezetők rendjének kialakulását. Kezdetekben az Iskolakultúra lapcsalád három változatban

Az első évek fejezeteiből megismerhetjük a folyóirat jellegét, a szerkesztőség összeállítását, a rovatok, a rovatvezetők rendjének kialakulását. Kezdetekben az Iskolakultúra lapcsalád három változatban jelent meg: Társadalomtudomány, Természettudomány, Matematika-Informatika-Technika. A szerkesztőségi törekvések között alapvető szerepet kapott a holisztikus világkép megjelenése az inter- és multidiszciplinaritásban, a szakmai tájékoztató jelleg, a közérthető nyelvezet, az irodalmi szintű, tudományos ismeretterjesztő neveléstudományi szaknyelv alkalmazása, amivel egy szélesebb, az innovációra fogékony réteget lehet megszólítani. Fontos megemlíteni, hogy az Iskolakultúra a kezdetektől fogva független tudott maradni a szakszervezetektől, érdekcsoportoktól, pártoktól.

jelent meg: Társadalomtudomány, Természettudomány, Matematika-Informatika-Technika. A szerkesztőségi törekvések között alapvető szerepet kapott a holisztikus világkép megjelenése az inter- és multidiszciplinaritásban, a szakmai tájékoztató jelleg, a közérthető nyelvezet, az irodalmi szintű, tudományos ismeretterjesztő neveléstudományi szaknyelv alkalmazása, amivel egy szélesebb, az innovációra fogékony réteget lehet megszólítani. Fontos megemlíteni, hogy az Iskolakultúra a kezdetektől fogva független tudott maradni a szakszervezetektől, érdekcsoportoktól, pártoktól. A szerkesztőség magját az éppen megszűnt Pedagógiai Technológia folyóirattól érkező Géczi János, Sallai

Éva, Sallay Mária és Takács Viola alkották. Hozzájuk csatlakozott Boda Edit, Halász Gábor, Karlovitz János, Mányoki Endre, Székely Sz. Magdolna, Szekszárdi Ferencné, Trencsényi László és Vágó Irén.

A folyóirat életének fontos eseményével, a kiadóváltással foglalkozik az 1995. év fejezete. Ebben az évben jött létre az Iskolakul-

túra Alapítvány, melynek tagjai a szerkesztőség munkatársai és a kiadó volt, célja a folyóirat megjelenéséhez szükséges pénz megteremtése pályázati forrásokból. Támogatók lettek a Pro Renovanda Cultura Hungariae, az Országos Játékalap és a JPTE PSzM Projekt. A szerkesztőség helye is megváltozott. A kiadás a budapesti székhelyű OKI-ból Pécsre, a pécsi egyetem hatásköre alá került. Ezek az intézeti változások indították el azt a telephelyi vándorutat, mely a Veszprémi Egyetemig vezetett 2007-ben.

Az 1996-os év eseményeit tárgyaló rész A pedagógusképzés problémáinak megjelenése címet viseli. A lap kiadásának egyetemi környezete természetes módon azt eredményezte, hogy megnőtt a felsőoktatással, a pedagógusképzéssel foglalkozó cikkek száma. A folyóirat külső megjelenése Baráth Ferenc grafikus elképzelései alapján lényegesen megváltozott. A periodika jelenlegi arculatának fő vonásai – a havonta változó színcsík, a sötét és fekete alapszínek, az „iskolakultúra” kisbetűkkel szedett, nagy méretű, függőleges felirata – ekkor jelentek meg a külső borítón. Az évfolyamok tartalmi összefoglalója mellett a fejezetekben olvashatunk az adott év aktualitásairól, a lapot érintő eseményekről.

Az évek szerinti bontás után évkönyvszerű adatokat ismerhetünk meg az Iskolakultúra múltjáról, jelenére vonatkozóan. Információkat olvashatunk a kiadásról, a finanszírozási kérdésekről. A szerzők táborára, a megjelent írások műfajára vonatkozóan statisztikai elemzéseket mutat be Gécz.

A függelékben a hazai neveléstudományi szaksajtó és az oktatás helyzetét bemutató tanulmányt olvashatunk, melyből kitűnik, hogy az Iskolakultúra helyzetét és szerepét tágabb összefüggésekben, a hazai pedagógiai folyóiratok helyzetével együtt elemezve érdemes bemutatni. Az ezredforduló idején – nemcsak az oktatási rendszer különböző szintjein, hanem például az olvasási szokások területén is – lezajlott változások eredményeként az Iskolakultúrának is új utakat kell keresnie, hogy megmaradjon olyan folyóiratnak, amelyről gyakorló tanárok ma így nyilatkoznak: „Érdekes és színvonalas lap”

A kiadvány melléklete is igen figyelemreméltó. A melléklet nagy részét az 1991-2005-ös repertórium teszi ki, ami hasznosan forgatható egy-egy szerző publikációinak áttekintésére, visszakeresésére. Rovatok szerint tekinthetjük át a folyóirat első 14 évében megjelent több mint 4000 cikket, dokumentumot. 1600 fölött van a tanulmányok száma, amihez hozzáadódik a konferencián elhangzott előadások anyagát közreadó 189 tanulmány. Rövidebb publikációs műfajban, a szemle rovatban még több, közel 1800 írás került közlésre. A 415 kritika a szerző alapján és a recenzált mű írója szerint is visszakereshető. A folyóirat egyéni arculatát adó rovatok közül a „körmös”-ből 58 darab jelent meg Andor Mihály, Dippold Pál, Fatalin László, Gécz János, Kamarás István, Sebők Zoltán, Schiller István, Szakály Sándor, Székely Sz. Magdola, Szekszárdi Ferencné, Szőke Zoltán, Takács Viola, Tóth László, Trencsényi László, Vágó Irén és Zalán Tibor tollából. Zalán Tibor 11 „lapvég”-et közölt, három „posta” érkezett, és 36-szor jelent meg a „satöbbi” az aktuális szakmai hírek összefoglalójaként. A korábban már említett 31 Iskolakultúra-könyv listája is megtalálható a repertóriumban.

A melléklet további részeiben a folyóiratra vonatkozó alapvető információkat, dokumentumokat találhatunk. A alapidokumentumok között első az alapító okirat lenyomata. A szerkesztőség és a kiadó címváltozásának minisztériumi határozata, valamint a folyóirat életét jelentősen befolyásoló döntések, levelezések másolata is itt olvasható. Betekinthetünk a Pécsi Tudományegyetem és az Iskolakultúra közt 2006-ban létrejött megállapodás szövegébe, mely a lapnak az egyetemen történő kiadását, és annak részleteit rögzíti. Az olvasó élményét színesíti és a folyóirattal, a készítőikkel való ismerkedést személyessé teszi a mellékletben található fényképalbum a szerkesztőség tagjairól, a folyóirat életének főbb eseményeiről.

Gécz János (2006): *Az iskola kultúrája: nevelés és tudomány*. Iskolakultúra, Pécs.

Irodalom

Andor Mihály (2001): *Romák és oktatás*. Iskolakultúra, Pécs.
 Bárdos Jenő (2004): *Nyelvpedagógiai tanulmányok*. Iskolakultúra, Pécs.
 Gécz János (2003, szerk.): *Rózsahagyományok*. Iskolakultúra, Pécs.
 Gécz János (2006): *Az iskola kultúrája: nevelés és tudomány*. Iskolakultúra, Pécs.
 Kamarás István (1998): *Krisnások Magyarországon*. Iskolakultúra, Pécs.
 Kamarás István (2005): *Oktatásügy*. Iskolakultúra, Pécs.

Kéri Katalin (2002): *Nevelésügy a középkori iszlámban*. Iskolakultúra, Pécs.
 Kocsis Mihály (2003): *A tanárképzés megítélése*. Iskolakultúra, Pécs.
 Pukánszky Béla (2005): *Gyermekszemlélet a 19. században*. Iskolakultúra, Pécs.
 Takács Viola (2000): *A Galois-gráfok pedagógiai alkalmazása*. Iskolakultúra, Pécs.

Kelemen Rita

SZTE, Neveléstudományi Doktori Iskola

A Gondolat Kiadó könyveiből